

Sesja naukowa „Badania naukowe w Pieninach ’97”

Scientific session “Scientific studies in Pieniny ’97”

KRZYSZTOF KARWOWSKI

Pieniński Park Narodowy, ul. Jagiellońska 107, 34–450 Krościenko n/D.

Abstract. In June 9–11, 1997 a scientific conference organized by Pieninsky Narodny Park of Slovakia and Pieniny National Park of Poland was held in Červený Kláštor and Spiška Stará Ves in Slovakia. The leading topic of the conference was the effect of the water dam constructed below Czorsztyń on the Dunajec River ecosystem. Four lectures were given and more the 50 posters were exhibited, presenting results of studies made in Pieniny and its immediate neighborhood.

Organizatorem sesji w dniach 9–11.06.1997 r. były tym razem dwie dyrekcje parków narodowych: Pieninskeho narodneho parku na Słowacji (PIENAP) oraz Pienińskiego Parku Narodowego (PPN) w Polsce. Tym samym nawiązano do przedwojennej tradycji współpracy obu parków, gdy w 1932 roku, po utworzeniu Parku Narodowego w Pieninach oraz Słowackiego Przyrodniczego Rezerwatu, powstał jednolity kompleks chroniony, pierwszy w Europie międzynarodowy park przyrodniczy. Słowacy są chyba mniej sentymentalni, bowiem sesję otwierali pod hasłami 30. rocznicy utworzenia PIENAP (Pieninskeho narodneho parku), a nie 65. rocznicy Słowackiego Przyrodniczego Rezerwatu.

W ten czy inny sposób, sesja na pewno była jednym z wielu punktów współpracy obu parków, a zarazem kolejną, trzecią roboczą sesją naukową, prezentującą dorobek naukowców z badań w Pieninach polskich i słowackich. Pierwsza sesja odbyła się 5 lat temu w Szczawnicy w dniach 29–30.06.1992 r. przy okazji obchodów 60. rocznicy powstania Pienińskiego Parku Narodowego. Drugą sesję, już z przewodnim tematem badań archeologicznych i paleontologicznych, zorganizowano

w dniach 15–17.06.1994 r. na zamku w Niedzicy. Tematem przewodnim obecnej sesji był wpływ budowy Zespołu Zbiorników Wodnych Niedzica-Czorsztyń i Sromowce Wyżne na ekosystem Dunajca.

Sesja miała wymiar międzynarodowy, jak przystało na pograniczne parki. Brało w niej udział 151 osób: z Polski 87 osób, ze Słowacji 54 osoby, z Węgier 6, Wielkiej Brytanii 2, ze Szwajcarii i USA po 1 osobie. Sesję uświetnili specjalnie zaproszeni goście: Antonietti Aldo – Zastępca Przewodniczącego Rady Europy, Jan Komornicki – Konsul Rzeczypospolitej Polskiej w Słowacji i Jozef Kramarik – Dyrektor Wydziału Ochrony Przyrody Ministerstwa Ochrony Środowiska Słowackiej Republiki, Ivan Vološčuk – dyrektor słowackich parków narodowych oraz dyrektorzy obu pienińskich parków: Stefan Danko i Andrzej Szczoczarz.

Główne imprezy odbyły się w Czerwonym Klasztorze i Spiskiej Starej Wsi po słowackiej stronie Pienin. Uroczystą część sesji w sali Domu Kultury w Spiskiej Starej Wsi oficjalnie otworzył Ivan Vološčuk – ówczesny dyrektor słowackich parków narodowych. Omówił on rolę PIENAP w sy-

stemie parków narodowych Słowacji. Następnie Stefan Danko – dyrektor tatnych lesov PIENAP zarysował historię powstania PIENAP a Andrzej Szczocarcz – dyrektor PPN przedstawił historię i terażniejszość współpracy obu parków narodowych w Pieninach w zakresie ochrony przyrody.

W części naukowej przedstawiono 1 referat i 3 koreferaty. Pani mgr inż. Hanna Fiedler-Krukowicz z HYDROPROJEKT Warszawa scharakteryzowała „Przepływy Dunajca w Pienińskim Parku Narodowym w warunkach normalnej i powodziowej eksploatacji ZZW Czorsztyn-Niedzica i Sromowce Wyżne”. Koreferaty, przedstawione przez: dr hab. Adama Łajczaka z Instytutu Ochrony Przyrody PAN w Krakowie, dr Jacka Saneckiego z Zakładu Biologii Wód PAN w Krakowie oraz inż. Michała Kravcika z NGO (Nierządowej Organizacji Ekologicznej) „Ludia a voda” z Koszyc dotyczyły wpływu przepływów Dunajca w warunkach normalnej i powodziowej eksploatacji ZZW na jego hydrologię i hydrobiologię. Po referatach nastąpiła ożywiona dyskusja. W jej trakcie okazało się, że problem Zapory Czorsztyńskiej budzi emocje także po słowackiej stronie. Na koniec wystąpił Zastępca Przewodniczącego Rady Europy Pan Antonietti Aldo, prezentując działalność Rady na polu ochrony środowiska, oraz przedstawiciel „Stevens Associates” z Walii – Stevens Terry.

Wieczorem uczestnicy sesji przenieśli się do sal XIII-wiecznego Czerwonego Klasztoru. Ivan Vološčuk wręczył kilku przedstawicielom PPN: Andrzejowi Szczocarczowi, Michałowi Sokółowskiemu, prof. Zbigniewowi Witkowskiemu i Krzysztofowi Karwowskiemu okolicznościowe srebrne monety za współpracę z PIENAP. Wnieziono toast za dalszą współpracę pomiędzy obu pienińskimi parkami narodowymi, a następnie, w kilku salach klasztoru rozpoczęła się sesja posterowa, połączona z bankietem.

Sesja posterowa była głównym punktem programu sesji. Na ponad 50 planszach przedstawiono wyniki badań różnorodnych tematów badawczych, którymi zajmują się naukowcy polscy i słowaccy w Pieninach. Podczas organizowanych wcześniej sesjach posterowych nawiązywano wiele kontaktów towarzyskich i naukowych, które procentowały nowymi opracowaniami, bada-

niami interdyscyplinarnymi oraz kontaktami dyrekcyjnymi obu parków ze specjalistami.

Postery ustawiono w 6 grupach tematycznych:

Botanika i ochrona roślin

- Blažena Benčatová – Floristical relationships in Pieniny National Park
- Jan Bodziarczyk, Jerzy Szwagrzyk – Procesy spontanicznej renaturalizacji w Pienińskim Parku Narodowym
- Anna Drozdowicz – Badania nad śluzowcami (*Myxomycetes*) w Pienińskim Parku Narodowym
- Anna Guttová – Vplyv environmentálnych zmien na diverzitu lichenizovaných húb NP Pieniny
- Lubomir Hroudá – K taxonomickému hodnoteniu Pieninských populácií rodu *Soldanella* L.
- Elżbieta Kuchnicka – Zarastanie przez drzewa i krzewy wybranych polan w rejonie Pieninek – podobieństwa i różnice
- Grzegorz Piątek – Charakterystyka roślinności aluwialnej Dunajca na terenie Pienińskiego Parku Narodowego i jego przedpolu ze szczególnym uwzględnieniem gatunków rzadkich i chronionych
- Iwona Wróbel – Sukcesja roślinności na piargach w masywie Trzech Koron

Zoologia i ochrona zwierząt

- Paweł Adamski – Reintrodukcja niepylaka apollo (*Parnassius apollo* ssp. *frankenbergii*) w Pieninach polskich i słowackich
- Jadwiga Bembenek, Katarzyna Pyrak, Tadeusz Oleś, Zbigniew Witkowski – Rozwój niepylaka apollo w warunkach hodowli półnaturalnej prowadzonej w Pienińskim Parku Narodowym
- Tomáš Jászay – Niekoľko poznámok k výskumu chrobákov (*Coleoptera*) slovenskej časti Pieninského národného parku
- Mirosław Jurczyszyn, Bogusław Kozik – Występowanie popielicowatych (*Myoxidae*) w Pienińskim Parku Narodowym
- Tadeusz Kaźmierczak – Gąsienicznikowate (*Hymenoptera, Ichneumonidae*) Pienin

- Małgorzata Kłonowska-Olejnik – Jętki (*Ephemeroptera*) Dunajca – stan przed piętrzeniem zbiorników zaporowych
 - Małgorzata Kłonowska-Olejnik, Wojciech Fiałkowski – Stan poznania jętek (*Ephemeroptera*) i widelnic (*Plecoptera*) Pienin
 - Stanisław Knutelski, Zbigniew Witkowski – Wstępna analiza faunistyczno-ekologiczna zgrupowań ryjkowców (*Coleoptera: Curculionidae*) rejonu zbiorników zaporowych Czorsztyn-Niedzica i Sromowce Wyżne
 - Małgorzata Leśniewska – Wstępne badania nad parecznikami (*Chilopoda*) Pienin
 - Andrzej Łabędzki – Ważki (*Odonata*) zbiorników w Sromowcach i Czorsztynie
 - Andrzej Mazur – Materiały do poznania kusakowatych (*Col. Staphylinidae*) Pienin
 - Renata Paszkiewicz, Rafał Szkudlarek, Andrzej Węgiel, Jolanta Węgiel, Wiesław Węgiel – Chiropterofauna Pienin
 - Robert Rossa – Fauna kózkowatych (*Coleoptera, Cerambycidae*) Pienińskiego Parku Narodowego
 - Mariusz Rybacki – Wpływ Zbiorników Czorsztyn-Niedzica i Sromowce Wyżne na liczebność płazów w Pieninach
 - Bronisław Szczęśny – Makrofauna bentosowa Dunajca w rejonie zbiorników czorsztynskich
 - Rafał Szkudlarek, Renata Paszkiewicz, Andrzej Węgiel – Ochrona nietoperzy w Pieninach – działalność Grupy do Badań i Ochrony Nietoperzy Polskiego Towarzystwa Przyjaciół Przyrody „pro Natura”
 - Krystyna Szybiak – Ślimaki lądowe (*Gastropoda terrestria*) doliny Pienińskiego Potoku
 - Krzysztof Werstak – Zgrupowania owadów zasiedlających korony drzew w Pienińskim Parku Narodowym
- Geologia i nauki pokrewne
- Krzysztof Bąk – Wiek i paleośrodowisko depozycji czerwonych głębokowodnych osadów górnej kredy pienińskiego pasa skałkowego Polski w oparciu o analizę zespołów otwornic (*Foraminifera*)
 - Marta Bąk – Biozonacja radiolariowa utworów kredowych polskiej części pienińskiego pasa skałkowego
 - Marta Bąk – Poziomy radiolariowe w osadach środkowej kredy w pienińskim pasie skałkowym
 - Marta Bąk, Krzysztof Bąk – Zespoły mikrofaunistyczne w osadach anoksycznych na granicy cenoman/turon w pienińskim pasie skałkowym
 - Józef Kukulak – Udział tektoniki w pogrzebaniu pasa skalicznego w rejonie Starego Bystrego – Miętustwa
 - Stanisław Margański – Badanie geodynamiki Pienin metodami geodezyjnymi
- Ochrona środowiska
- Marek Ciepaj, Roman Buczkowski, Igor Kondzielski, Adam Wierny, Iwona Wróbel – Badania nad zawartością metali ciężkich w glebie, roślinach i mleku owiec na hali Majerz w Pienińskim Parku Narodowym
 - Anna Gryczko – Hydrochemiczna charakterystyka obszarów przyległych do zbiornika czorsztynskiego
 - Andrzej Kędzierski, Mirosław Nakonieczny, G. Rosiński – Bioakumulacja metali ciężkich w rozchodniku wielkim – zagrożeniem dla rozwoju niepyłaka apollo
 - V. Linkeš, J. Kobza, J. Makovniková – Kontaminacja pód PIENAP-u a jeho okolía
 - Tadeusz Magiera – Rozkład wartości podatności magnetycznej w profilach glebowych Pienińskiego Parku Narodowego jako odzwierciedlenie oddziaływania emisji przemysłowych
 - Danuta Małecka – Charakterystyka i ocena aktualnej jakości wód w rejonie zbiornika czorsztynskiego
 - Janusz Miczyński – Monitoring środowiska atmosferycznego obiektów zabytkowych wokół Zbiornika Czorsztynskiego
 - Janusz Miczyński, Janusz Kozak, Tomasz Jurkiewicz – Rozkład przestrzenny zanieczyszczeń powietrza w rejonie Pienińskiego Parku Narodowego
 - Janusz Miczyński, Jakub Wojkowski, Tomasz

Jurkiewicz – Kwasowość opadów atmosferycznych w Pienińskim Parku Narodowym

Planowanie przestrzenne

- Darina Eliášova – Potenciál Pienin – návrhy na širšie využitie územia
- Urszula Forczek-Brataniec – Droga widokowa Krośnica – Sromowce Kąty przebiegająca przez teren Pienińskiego Parku Narodowego
- Urszula Litwin – Ukształtowanie osad na tle krajobrazu Pienin
- Maria Modzelewska z zespołem – Studium kierunków i zagospodarowania przestrzennego województwa nowosądeckiego: Przyrodnicze i kulturowe uwarunkowania rozwoju regionu; Społeczno-gospodarcze uwarunkowania rozwoju regionu; Infrastrukturalne uwarunkowania rozwoju regionu; Uwarunkowania prawne; Model zagospodarowania przestrzennego
- Władysława Morzyniec – Wpływ zbiornika wodnego na Dunajcu na kształtowanie krajobrazu
- Danuta Sochacka – Mapy katastralne osad pienińskich

Kultura i jej ochrona

- Władysława Morzyniec – Regionalizm w zabudowie pienińskiej na przykładzie Czorsztyna
- Adam Szybowski z zespołem – Badania archeologiczne w obrębie zalewu czorsztyńskiego
- Jan Tyszkiewicz – Pozostałości tradycji rybackich w Pieninach

W ostatnim dniu sesji dopisała pogoda, więc autokarowa wycieczka na główną zaporę Zespołu Zbiorników Wodnych Czorsztyn-Niedzica i Sromowce Wyżne oraz piesze przejście przełomem Dunajca „Drogą Pienińską” było bardzo udane. Uczestnicy zwiedzili w Szczawnicy jeden z pawilonów edukacyjnych dla zwiedzających Pieniński Park Narodowy, a po drugiej stronie granicy bu-

dujący się w Leśnicy słowacki pawilon dla zwiedzających PIENAP.

U wylotu Potoku Leśnickiego dr hab. Adam Łajczak i dr Jacek Sanecki kontynuowali tematykę swoich wystąpień z poprzedniego dnia, a mgr Grzegorz Piątek z Katedry Botaniki Leśnej i Ochrony Przyrody AR w Krakowie przedstawił florystykę łąg nad brzegami Dunajca.

Wycieczkę zakończono w Czerwonym Klasztorze „Pod Lipami” – w miejscu, w którym 17.07.1932 r. uroczyście zainicjowano działalność Słowackiego Rezerwatu Przyrodniczego w Pieninach, na którym także było wielu gości z Polski.

SUMMARY

In June 9–11, 1997 the third scientific conference organized by Pieninsky Narodny Park of Slovakia (PIENAP) and Pieniny National Park (PNP) of Poland was held in Czerwony Klasztor and Spiska Stara Wies in Slovakia. Exactly 151 participants took part in the conference, including 87 Polish, 54 Slovakian, and 10 other nationality participants.

The leading topic was the effect of the construction of Niedzica Czorsztyn and Sromowce Wyżne reservoirs on the Dunajec River ecosystems. During the conference 4 lectures were given and 50 posters were exhibited, presenting results of studies made in Pieniny and its immediate neighborhood on botany and plant protection, zoology and animal protection, geology and related sciences, nature protection, spatial planning, culture and its protection in the Pieniny region. The tour of the main Czorsztyn-Niedzica and Sromowce Wyżne dam was organized, in addition the participants walked “Pieniny Road” along the Dunajec Gorge from Szczawnica to Czerwony Klasztor.

Krościenko n/D., 19.07.1998 r.